

Literatura i literatura de dones

Publicat per [Maria Àngels Viladot i Presas](#) [1] el 26/09/2019 - 00:00 | Última modificació: 15/04/2026 - 20:26

Avui en dia, encara hi ha tot un món que continua creient-se que existeix una cosa que s'anomena «literatura de dones» mentre que tots els llibres que no estan escrits per persones que són dones s'anomenen simplement literatura. No en tinc cap dubte, la literatura escrita per les dones es rebuda com un producte només per a dones. Una gran majoria de les escriptores són tractades amb condescendència i com una quota. I és que les escriptores no gaudeixen dels mateixos mecanismes de promoció dels homes.

L'informe (2014) de l'Observatori Cultural de Gènere demostra l'escandalosa infrarepresentació de les dones en els premis catalans. Veieu unes dades referides a 70 premis literaris des del 2000 fins el 2014: premis de literatura (a tota una trajectòria, etc; Dones: 17,8% vs. Homes: 82,2%); narrativa per a adults (22,9% vs. 77,1%); narrativa infantil i juvenil (36,4% vs. 63,6%); poesia (23,1% vs. 76,9%); teatre (4,8% vs. 95,2%); assaig (7,4% vs. 92,6%). La rêmora que arrosseguem les dones em fa pensar que les coses no poden haver canviat pas massa des de fa cinc anys.

Des de 1901 fins al 2017, només 13 dones han guanyat el Nobel de literatura. Una xifra insignificant si la comparem amb la de 98 premiats masculins. És clar que si de tant en tant es premia alguna dona ja no es pot dir que les dones estan discriminades i la responsabilitat de que no n'hi hagi més passa immediatament a mans d'elles. Si no hi ha més dones premiades, és perquè les escriptores no són prou bones ja que quan algú val bé pot entrar en la cursa de la meritocràcia. I així és com el gènere masculí s'escapoleix d'ésser acusat de que el món és fet per ells i per a ells i, per tant, a la seva mida i per als seus interessos. Deia un editor que estava «fins els nassos de les queixes de les dones; que escriguin millor i punt!»

Tanmateix, el Nobel és el Nobel. Com n'ha de ser de bona la literatura d'aquestes dones per haver-lo conquerit. Tant i tant bones literates que, per evidència flagrant i inqüestionable, han arribat a superar tots els esculls fets d'estereotips negatius i discriminació pel sol fet de ser dones. Han aconseguit esquivar la mentida de la meritocràcia. Perquè les dones per ser reconegudes en la seva feina (la que sigui) han de superar els estàndards màxims masculins. I, així i tot, encara que els superin, en molts casos queden igualment arraconades en la cua dels mediocres o d'aquells dels que, pel seu gènere o ètnia, se n'espera menys; molt poc o res. Aquest problema impregna amb força tots els àmbits de la nostra societat. En política es continua tractant les dones amb interessos especials; es parla del «vot femení» en oposició al vot normal; i quan assoleixen càrrecs d'alta responsabilitat o són heroïnes d'alguna causa es diu d'elles que són persones que han fet un món millor per a les dones, les mares, filles, germanes i esposes. No un món millor per tothom. Un món millor per a les dones de les famílies dels homes, que són el teló de fons normatiu. I no feu cas de les dones escriptores (o de les dones en general) que diuen que mai no han estat discriminades per ser dones; senzillament, no volen pertànyer a un grup socialment menysvalorat i negant la discriminació fugen d'aquest grup. S'hi desenten.

Mentre no hi hagi una paritat natural, continuarà havent-t'hi una cosa que se'n diu «literatura de dones», fet que deixa ben palès que les escriptores constitueixen un grup marginat de la cultura.

Com és sinó que en gairebé tots els àmbits de la indústria editorial preval la presència masculina? Es fan esforços per canviar aquesta estupidesa i, sens dubte, la representació femenina ha augmentat, tant en els catàlegs literaris com en els festivals i biennals, etc., atesa la insistència no només de les dones sinó també de molts homes. D'acord. Però mentre no hi hagi una paritat natural, continuarà havent-t'hi una cosa que se'n diu «literatura de dones», fet que deixa ben palès que les escriptores constitueixen un grup marginat de la cultura on el que mana és el pal de paller que s'erigeix com allò inqüestionable. Què hem de fer? Perquè el que és evident és que quan els homes ensopeguen amb la igualtat se senten absolutament aclaparats per la feminitat de tot plegat.

Òbviament desitjo que les dones venguem molts llibres, encara que aquesta etiqueta -«literatura de dones»- m'emprenyi moltíssim i encara que lamenti d'allò més els premis reservats únicament per a escriptores i també que els jurats d'aquests premis els formin només dones. Els premis per a dones ¿no són redundants o com a mínim obsolets? La trista veritat és que continuen sent necessaris per a corregir aquest món, malgrat que per dins em cogui pensar que estic seguint el joc a una societat que discrimina les escriptores.

Sóc del parer que, com va dir Faulkner en una entrevista, res no pot destruir al bon escriptor. La única cosa que pot alterar-lo és la mort. És clar que de ben segur només pensava en el gènere masculí.

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Etiquetes: desigualtats culturals

Etiquetes: diversitat cultural

Etiquetes: pensament cultural

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [2]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2019/09/25/literatura-literatura-de-dones>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/viladotpm>

[2] <https://interaccio.diba.cat/node/8095>